

1684**PROTOKÓŁ Z KIOTO
do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu,**

sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 11 grudnia 1997 r. został sporządzony Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, w następującym brzmieniu:

Przekład

**PROTOKÓŁ Z KIOTO
do Ramowej konwencji Narodów
Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu****KYOTO PROTOCOL
to the United Nations Framework
Convention on Climate Change**

Strony niniejszego protokołu,

The Parties to this Protocol,

będąc Stronami Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, zwanej dalej „Konwencją”,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as “the Convention”,

dążąc do podstawowego celu Konwencji, określonego w jej art. 2,

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

powołując się na postanowienia Konwencji,

Recalling the provisions of the Convention,

kierując się art. 3 Konwencji,

Being guided by Article 3 of the Convention,

zgodnie z Mandatem berlińskim przyjętym decyzją 1/CP.1 Konferencji Stron Konwencji na jej pierwszej sesji,

Pursuant to the Berlin Mandate adopted by decision 1/CP.1 of the Conference of the Parties to the Convention at its first session,

uzgodniły, co następuje:

Have agreed as follows:

Artykuł 1**Article 1**

Dla celów niniejszego protokołu stosuje się definicje zawarte w art. 1 Konwencji. Ponadto:

For the purposes of this Protocol, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

1. „Konferencja Stron” oznacza Konferencję Stron Konwencji.

2. „Konwencja” oznacza Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, przyjętą w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.

3. „Międzyrządowy Zespół do spraw Zmian Klimatu” oznacza Międzyrządowy Zespół do spraw Zmian Klimatu, ustanowiony wspólnie przez Światową Organizację Meteorologiczną i Program Środowiska Narodów Zjednoczonych.

4. „Protokół montrealwski” oznacza Protokół montrealwski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, przyjęty w Montrealu dnia 16 września 1987 r., wraz z późniejszymi poprawkami i zmianami.

5. „Strony obecne i głosujące” oznaczają Strony obecne i oddające głos za lub przeciw.

6. „Strona” oznacza, o ile z kontekstu nie wynika inaczej, Stronę niniejszego protokołu.

7. „Strona wymieniona w załączniku I” oznacza Stronę wymienioną w załączniku I do Konwencji, z ewentualnymi poprawkami, lub Stronę, która dokonała notyfikacji zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. (g) Konwencji.

Artykuł 2

1. Każda Strona wymieniona w załączniku I, realizując swoje zobowiązania do ilościowo określonego ograniczenia i redukcji emisji zgodnie z art. 3, w celu wspierania zrównoważonego rozwoju:

(a) wdroży lub będzie rozwijać kierunki polityki i środki właściwe dla warunków krajowych, takie jak:

- (i) poprawa efektywności energetycznej w odpowiednich sektorach gospodarki krajowej;
- (ii) ochrona i zwiększenie efektywności pochłaniaczy i zbiorników gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealwskim, uwzględniając swoje zobowiązania wynikające z odpowiednich porozumień międzynarodowych w zakresie ochrony środowiska; wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej, zalesiania i odnowień;
- (iii) wspieranie zrównoważonych form gospodarki rolnej w kontekście ochrony klimatu;
- (iv) badania, wspieranie, rozwój oraz zwiększenie wykorzystania nowych i odnawialnych źródeł energii, technologii pochłaniania dwutlenku węgla oraz zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych dla środowiska;
- (v) stosowanie instrumentów rynkowych oraz stopniowe zmniejszanie lub eliminacja niedoskonałości rynkowych, zachęt podatkowych, zwolnień podatkowych i celnych oraz dotacji, sprzecznych z celami Konwencji, we wszystkich sektorach emitujących gazy cieplarniane;

1. “Conference of the Parties” means the Conference of the Parties to the Convention.

2. “Convention” means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992.

3. “Intergovernmental Panel on Climate Change” means the Intergovernmental Panel on Climate Change established in 1988 jointly by the World Meteorological Organization and the United Nations Environment Programme.

4. “Montreal Protocol” means the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, adopted in Montreal on 16 September 1987 and as subsequently adjusted and amended.

5. “Parties present and voting” means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

6. “Party” means, unless the context otherwise indicates, a Party to this Protocol.

7. “Party included in Annex I” means a Party included in Annex I to the Convention, as may be amended, or a Party which has made a notification under Article 4, paragraph 2 (g), of the Convention.

Article 2

1. Each Party included in Annex I, in achieving its quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, in order to promote sustainable development, shall:

(a) Implement and/or further elaborate policies and measures in accordance with its national circumstances, such as:

- (i) Enhancement of energy efficiency in relevant sectors of the national economy;
- (ii) Protection and enhancement of sinks and reservoirs of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, taking into account its commitments under relevant international environmental agreements; promotion of sustainable forest management practices, afforestation and reforestation;
- (iii) Promotion of sustainable forms of agriculture in light of climate change considerations;
- (iv) Research on, and promotion, development and increased use of, new and renewable forms of energy, of carbon dioxide sequestration technologies and of advanced and innovative environmentally sound technologies;
- (v) Progressive reduction or phasing out of market imperfections, fiscal incentives, tax and duty exemptions and subsidies in all greenhouse gas emitting sectors that run counter to the objective of the Convention and application of market instruments;

- (vi) zachęcanie do wprowadzania w odpowiednich sektorach reform mających na celu wspieranie polityki i środków ograniczających lub redukujących emisje gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским;
- (vii) działania w sektorze transportu mające na celu ograniczenie lub redukcję emisji gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским;
- (viii) ograniczenie lub redukcja emisji metanu poprzez jego odzyskiwanie i wykorzystywanie w gospodarce odpadami oraz w produkcji, przesyłaniu i dystrybucji energii;
- (b) będzie współpracować z innymi Stronami wymienionymi w załączniku I w celu zwiększenia indywidualnej i wspólnej efektywności ich polityki i środków przyjętych zgodnie z niniejszym artykułem, na podstawie art. 4 ust. 2 lit. (e) tiret (i) Konwencji. W tym celu Strony te podejmą kroki zmierzające do wymiany doświadczeń i informacji dotyczących polityki i środków, w tym opracują sposoby poprawy ich porównywalności, przejrzystości i efektywności. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, na swojej pierwszej sesji lub w najbliższym możliwym późniejszym terminie, rozważy sposoby ułatwiania takiej współpracy, uwzględniając wszystkie odpowiednie informacje.

2. Strony wymienione w załączniku I dążą do ograniczenia lub redukcji emisji gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским z paliw stosowanych w transporcie lotniczym i morskim poprzez współpracę w ramach, odpowiednio, Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego oraz Międzynarodowej Organizacji Morskiej.

3. Strony wymienione w załączniku I dążą do wdrażania polityki i środków zgodnych z niniejszym artykułem w taki sposób, aby zminimalizować szkodliwe oddziaływanie, w tym negatywny wpływ zmian klimatu, wpływ na handel międzynarodowy, oraz społeczne, ekologiczne i gospodarcze oddziaływanie wywierane na inne Strony, w szczególności na Strony-państwa rozwijające się, a w szczególności określone w art. 4 ust. 8 i 9, przy uwzględnieniu art. 3 Konwencji. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu może podjąć dalsze stosowne działania wspierające wdrażanie postanowień niniejszego ustępu.

4. Jeżeli Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, uwzględniając różnicowanie warunków krajowych i potencjalnych skutków, zdecyduje, że koordynacja polityki i środków wymienionych w ust. 1 lit. (a) powyżej byłaby korzystna, to rozważy sposoby i warunki opracowania koordynacji takich środków i polityki.

- (vi) Encouragement of appropriate reforms in relevant sectors aimed at promoting policies and measures which limit or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol;
- (vii) Measures to limit and/or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in the transport sector;
- (viii) Limitation and/or reduction of methane emissions through recovery and use in waste management, as well as in the production, transport and distribution of energy;
- (b) Cooperate with other such Parties to enhance the individual and combined effectiveness for their policies and measures adopted under this Article, pursuant to Article 4, paragraph 2 (e) (i), of the Convention. To this end, these Parties shall take steps to share their experience and exchange information on such policies and measures, including developing ways of improving their comparability, transparency and effectiveness. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, consider ways to facilitate such cooperation, taking into account all relevant information.

2. The Parties included in Annex I shall pursue limitation or reduction of emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol from aviation and marine bunker fuels, working through the International Civil Aviation Organization and the International Maritime Organization, respectively.

3. The Parties included in Annex I shall strive to implement policies and measures under this Article in such a way as to minimize adverse effects, including the adverse effects of climate change, effects on international trade, and social, environmental and economic impacts on other Parties, especially developing country Parties and in particular those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention, taking into account Article 3 of the Convention. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may take further action, as appropriate, to promote the implementation of the provisions of this paragraph.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, if it decides that it would be beneficial to coordinate any of the policies and measures in paragraph 1 (a) above, taking into account different national circumstances and potential effects, shall consider ways and means to elaborate the coordination of such policies and measures.

Artykuł 3

Article 3

1. W celu zredukowania antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A,

1. The Parties included in Annex I shall, individually or jointly, ensure that their aggregate anthropo-

wyrażonych w ekwiwalencie dwutlenku węgla, w okresie zobowiązań od 2008 do 2012 r., o co najmniej 5 procent poniżej poziomu emisji z 1990 r. Strony wymienione w załączniku I zapewnią, indywidualnie lub wspólnie, iż zagregowane emisje tych gazów nie przekroczą przyznaných im ilości, obliczonych zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz na podstawie określonych w załączniku B ilościowych zobowiązań tych Stron do ograniczenia i redukcji emisji.

2. Do 2005 r. każda Strona wymieniona w załączniku I uczyni znaczący postęp w wypełnianiu zobowiązań wynikających z niniejszego protokołu.

3. Do wypełniania wynikających z niniejszego artykułu zobowiązań dla każdej Strony wymienionej w załączniku I będą wykorzystane zmiany netto emisji gazów cieplarnianych ze źródeł oraz ich pochłaniania wynikającego ze spowodowanych bezpośrednio przez człowieka zmian w użytkowaniu ziemi i w gospodarce leśnej, ograniczonych do zalesiania, ponownego zalesiania i wylesiania począwszy od 1990 r., obliczane jako weryfikowalne zmiany ilości zakumulowanego węgla w poszczególnych okresach zobowiązań. Emisje gazów cieplarnianych ze źródeł oraz ich pochłanianie wynikające z powyższych działań podlegają prowadzonej w przejrzysty i weryfikowalny sposób sprawozdawczości oraz przeglądowi zgodnie z art. 7 i 8.

4. W celu ustalenia ilości zakumulowanego węgla w 1990 r. oraz oszacowania jej zmian w kolejnych latach każda Strona wymieniona w załączniku I przed pierwszą sesją Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dostarczy dane pomocniczemu organowi do spraw doradztwa naukowo-technicznego w celu ich rozpatrzenia. Konferencja Stron służąca jako spotkanie stron niniejszego protokołu na swojej pierwszej sesji lub w najbliższym możliwym późniejszym terminie podejmie decyzję dotyczącą zasad i wytycznych określających, które i w jakim zakresie dodatkowe działania spowodowane przez człowieka, skutkujące zmianami emisji gazów cieplarnianych ze źródeł oraz zmianami ich pochłaniania przez gleby użytkowane rolniczo oraz na skutek zmian sposobów użytkowania ziemi i gospodarki leśnej, będą dodane lub odjęte od ilości emisji przyznanej Stronom wymienionym w załączniku I. Zasady i wytyczne uwzględnią stopień niepewności, przejrzystość sprawozdawczości, możliwość weryfikacji, wyniki prac metodologicznych Międzyrządowego Zespołu do spraw Zmian Klimatu, zalecenia pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego, wydane zgodnie z art. 5, oraz decyzje Konferencji Stron. Decyzja ta będzie mieć zastosowanie w drugim okresie zobowiązań i w okresach następnych. Strona może zdecydować o zastosowaniu w pierwszym okresie zobowiązań decyzji o takich dodatkowych działaniach spowodowanych przez człowieka, pod warunkiem że działania te miały miejsce po 1990 r.

5. Strony wymienione w załączniku I podlegające procesowi przejścia do gospodarki rynkowej, których rok lub okres bazowy został określony zgodnie z decyzją 9/CP.2 Konferencji Stron na jej drugiej sesji, będą stosować ten rok lub okres bazowy przy realizacji

genic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts, calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of this Article, with a view to reducing their overall emissions of such gases by at least 5 per cent below 1990 levels in the commitment period 2008 to 2012.

2. Each Party included in Annex I shall, by 2005, have made demonstrable progress in achieving its commitments under this Protocol.

3. The net changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks resulting from direct human-induced land-use change and forestry activities, limited to afforestation, reforestation and deforestation since 1990, measured as verifiable changes in carbon stocks in each commitment period, shall be used to meet the commitments under this Article of each Party included in Annex I. The greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks associated with those activities shall be reported in a transparent and verifiable manner and reviewed in accordance with Articles 7 and 8.

4. Prior to the first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, each Party included in Annex I shall provide, for consideration by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, data to establish its level of carbon stocks in 1990 and to enable an estimate to be made of its changes in carbon stocks in subsequent years. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, decide upon modalities, rules and guidelines as to how, and which, additional human-induced activities related to changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks in the agricultural soils and the land-use change and forestry categories shall be added to, or subtracted from, the assigned amounts for Parties included in Annex I, taking into account uncertainties, transparency in reporting, verifiability, the methodological work of the Intergovernmental Panel on Climate Change, the advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice in accordance with Article 5 and the decisions of the Conference of the Parties. Such a decision shall apply in the second and subsequent commitment periods. A Party may choose to apply such a decision on these additional human-induced activities for its first commitment period, provided that these activities have taken place since 1990.

5. The Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy whose base year or period was established pursuant to decision 9/CP.2 of the Conference of the Parties at its second session shall use that base year or period for the

swoich zobowiązań wynikających z niniejszego artykułu. Każda inna Strona wymieniona w załączniku I podlegająca procesowi przejścia do gospodarki rynkowej, która jak dotąd nie przedłożyła pierwszego raportu krajowego zgodnie z art. 12 Konwencji, może również powiadomić Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, że dla realizacji swoich zobowiązań określonych w niniejszym artykule zamierza stosować historyczny rok lub okres bazowy inny niż rok 1990. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu podejmie decyzję o akceptacji takiego powiadomienia.

6. Uwzględniając art. 4 ust. 6 Konwencji, Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dopuści pewien stopień elastyczności w wypełnianiu przez Strony wymienione w załączniku I podlegające procesowi transformacji do gospodarki rynkowej zobowiązań wynikających z niniejszego protokołu innych niż wynikające z niniejszego artykułu.

7. W pierwszym okresie zobowiązań do ilościowego ograniczenia i redukcji emisji w latach 2008—2012 ilość emisji przyznana każdej Stronie wymienionej w załączniku I będzie równa przypisanemu danej Stronie w załączniku B procentowi jej zagregowanych antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A, wyrażonych w ekwiwalencie dwutlenku węgla, w 1990 r. lub w roku lub okresie bazowym określonym zgodnie z ust. 5 powyżej, pomnożonych przez pięć. Strony wymienione w załączniku I, dla których zmiany sposobu użytkowania ziemi i leśnictwo stanowiły źródło netto emisji gazów cieplarnianych w 1990 r., w celu obliczenia przyznanej ilości emisji włączą do swoich emisji z 1990 r. lub okresu bazowego zagregowane antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A, wyrażone w ekwiwalencie dwutlenku węgla, po odjęciu wielkości pochłoniętej w 1990 r. w wyniku zmian sposobów użytkowania ziemi.

8. W celu dokonania obliczeń, o których mowa w ust. 7, każda Strona wymieniona w załączniku I może wykorzystać rok 1995 jako rok bazowy dla emisji fluorowęglowodorów, perfluorowęglowodorów i sześćfluorku siarki.

9. Zobowiązania Stron wymienionych w Załączniku I dotyczące kolejnych okresów będą ustanowione w drodze poprawek do załącznika B do niniejszego protokołu przyjętych zgodnie z postanowieniami art. 21 ust. 7. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu rozpocznie rozpatrywanie tych zobowiązań przynajmniej 7 lat przed końcem pierwszego okresu zobowiązań, o którym mowa w ustępie 1.

10. Jednostki redukcji emisji lub część przyznanej ilości emisji, które Strona nabywa od innej Strony zgodnie z postanowieniami art. 6 lub art. 17, zostaną dodane do ilości emisji przyznanej Stronie nabywającej.

11. Jednostki redukcji emisji lub część przyznanej ilości emisji, które Strona przekaże innej Stronie zgod-

implementation of their commitments under this Article. Any other Party included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy which has not yet submitted its first national communication under Article 12 of the Convention may also notify the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol that it intends to use an historical base year or period other than 1990 for the implementation of its commitments under this Article. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall decide on the acceptance of such notification.

6. Taking into account Article 4, paragraph 6, of the Convention, in the implementation of their commitments under this Protocol other than those under this Article, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol to the Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy.

7. In the first quantified emission limitation and reduction commitment period, from 2008 to 2012, the assigned amount for each Party included in Annex I shall be equal to the percentage inscribed for it in Annex B of its aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A in 1990, or the base year or period determined in accordance with paragraph 5 above, multiplied by five. Those Parties included in Annex I for whom land-use change and forestry constituted a net source of greenhouse gas emissions in 1990 shall include in their 1990 emissions base year or period the aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions by sources minus removals by sinks in 1990 from land-use change for the purposes of calculating their assigned amount.

8. Any Party included in Annex I may use 1995 as its base year for hydrofluorocarbons, perfluorocarbons and sulphur hexafluoride, for the purposes of the calculation referred to in paragraph 7 above.

9. Commitments for subsequent periods for Parties included in Annex I shall be established in amendments to Annex B to this Protocol, which shall be adopted in accordance with the provisions of Article 21, paragraph 7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall initiate the consideration of such commitments at least seven years before the end of the first commitment period referred to in paragraph 1 above.

10. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

11. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party transfers to another

nie z postanowieniami art. 6 lub art. 17, zostaną odjęte od ilości emisji przyznanej Stronie zbywającej.

12. Jednostki poświadczonych redukcji emisji, które Strona nabydzie od innej Strony zgodnie z postanowieniami art. 12, zostaną dodane do ilości emisji przyznanej Stronie nabywającej.

13. Jeżeli emisje Strony wymienionej w załączniku I są podczas okresu zobowiązań mniejsze niż przyznana jej zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu ilość emisji, to różnica ta na wniosek Strony zostanie dodana do przyznanej jej ilości emisji w kolejnych okresach zobowiązań.

14. Każda Strona wymieniona w załączniku I dąży do realizacji zobowiązań określonych w ust. 1 powyżej w taki sposób, aby zminimalizować szkodliwe oddziaływanie społeczne, ekologiczne i gospodarcze wywierane na Strony-państwa rozwijające się, a w szczególności te, o których mowa w art. 4 ust. 8 i 9 Konwencji. Zgodnie z odpowiednimi decyzjami Konferencji Stron dotyczącymi realizacji tych ustępów Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu rozważy na pierwszej sesji, jakie działania są konieczne dla zminimalizowania szkodliwych skutków zmian klimatu lub wpływu środków zaradczych na Strony, o których mowa w tych ustępach. Rozważyć należy między innymi: ustanowienie finansowania, ubezpieczenia i transfer technologii.

Artykuł 4

1. Jeżeli Strony wymienione w załączniku I zawarły porozumienie o wspólnym wypełnieniu swoich zobowiązań określonych w art. 3, to zobowiązania te uznaje się za wypełnione pod warunkiem, że ich całkowite wspólne zagregowane antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A, wyrażone w ekwiwalencie dwutlenku węgla, nie przekroczą przyznanym im ilości emisji obliczonych zgodnie z ich ilościowymi zobowiązaniami do ograniczenia i redukcji emisji określonymi w załączniku B oraz zgodnie z postanowieniami art. 3. Poziom emisji przyznany każdej ze Stron będzie określony w tym porozumieniu.

2. Strony takiego porozumienia powiadamia sekretariat o jego warunkach w dniu złożenia dokumentów ratyfikacji, akceptacji, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszego protokołu. Sekretariat następnie powiadamia Strony i sygnatariuszy Konwencji o warunkach tego porozumienia.

3. Każde takie porozumienie pozostanie w mocy przez cały okres zobowiązań, o którym mowa w art. 3 ust. 7.

4. Jeżeli Strony, działając wspólnie, czynią to w ramach regionalnej organizacji integracji gospodarczej i razem z nią, jakakolwiek zmiana składu tej organizacji po przyjęciu niniejszego protokołu nie wpłynie na

Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be subtracted from the assigned amount for the transferring Party.

12. Any certified emission reductions which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 12 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

13. If the emissions of a Party included in Annex I in a commitment period are less than its assigned amount under this Article, this difference shall, on request of that Party, be added to the assigned amount for that Party for subsequent commitment periods.

14. Each Party included in Annex I shall strive to implement the commitments mentioned in paragraph 1 above in such a way as to minimize adverse social, environmental and economic impacts on developing country Parties, particularly those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention. In line with relevant decisions of the Conference of the Parties on the implementation of those paragraphs, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, consider what actions are necessary to minimize the adverse effects of climate change and/or the impacts of response measures on Parties referred to in those paragraphs. Among the issues to be considered shall be the establishment of funding, insurance and transfer of technology.

Article 4

1. Any Parties included in Annex I that have reached an agreement to fulfil their commitments under Article 3 jointly, shall be deemed to have met those commitments provided that their total combined aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of Article 3. The respective emission level allocated to each of the Parties to the agreement shall be set out in that agreement.

2. The Parties to any such agreement shall notify the secretariat of the terms of the agreement on the date of deposit of their instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol, or accession thereto. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of the agreement.

3. Any such agreement shall remain in operation for the duration of the commitment period specified in Article 3, paragraph 7.

4. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization, any alteration in the composition of the organization after adoption of this Protocol shall not

istniejące zobowiązania z niego wynikające. Jakakolwiek zmiana składu organizacji ma zastosowanie tylko w odniesieniu do tych zobowiązań wynikających z art. 3, które zostaną przyjęte po tej zmianie.

5. W przypadku gdy Strony takiego porozumienia nie osiągną całkowitego wspólnego poziomu redukcji emisji, każda z tych Stron będzie odpowiedzialna za własny poziom emisji określony w tym porozumieniu.

6. Jeżeli Strony działające wspólnie czynią to w ramach regionalnej organizacji integracji gospodarczej będącej Stroną niniejszego protokołu i razem z nią, to w przypadku nieosiągnięcia całkowitego wspólnego poziomu redukcji emisji każde państwo członkowskie tej organizacji indywidualnie i wspólnie z tą organizacją działającą zgodnie z art. 24 będzie odpowiedzialne za własny poziom emisji określony w powiadomieniu przedłożonym zgodnie z niniejszym artykułem.

Artykuł 5

1. Nie później niż rok przed początkiem pierwszego okresu zobowiązań każda Strona wymieniona w załączniku I ustanowi krajowy system szacowania antropogenicznych emisji ze źródeł oraz pochłaniania wszystkich gazów cieplarnianych nieobjętych protokołem montrealским. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu zadecyduje na swojej pierwszej sesji o wytycznych dla takich systemów krajowych, uwzględniających metodologie, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.

2. Do szacowania antropogenicznych emisji ze źródeł oraz pochłaniania wszystkich gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским stosuje się metodologie przyjęte przez Międzyrządowy Zespół do spraw Zmian Klimatu i uzgodnione przez Konferencję Stron na jej trzeciej sesji. Jeżeli metodologie te nie są wykorzystywane, wprowadza się odpowiednie zmiany zgodnie z metodologiami uzgodnionymi przez Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu na jej pierwszej sesji. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dokonuje regularnych przeglądów i, o ile to konieczne, dostosowuje metodologie i zmiany w oparciu m.in. o prace Międzyrządowego Zespołu do spraw Zmian Klimatu, zalecenia pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego, uwzględniając w pełni wszystkie odpowiednie decyzje Konferencji Stron. Każde dostosowanie metodologii lub zmian jest wykorzystywane wyłącznie w celu zapewnienia zgodności ze zobowiązaniami wynikającymi z art. 3 w odniesieniu do wszystkich okresów zobowiązań przyjętych po tym dostosowaniu.

3. Do obliczenia równoważnej ilości dwutlenku węgla antropogenicznych emisji ze źródeł oraz pochłaniania gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A stosuje się współczynniki ocieplenia glo-

ffect existing commitments under this Protocol. Any alteration in the composition of the organization shall only apply for the purposes of those commitments under Article 3 that are adopted subsequent to that alteration.

5. In the event of failure by the Parties to such an agreement to achieve their total combined level of emission reductions, each Party to that agreement shall be responsible for its own level of emissions set out in the agreement.

6. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Protocol, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization acting in accordance with Article 24, shall, in the event of failure to achieve the total combined level of emission reductions, be responsible for its level of emissions as notified in accordance with this Article.

Article 5

1. Each Party included in Annex I shall have in place, no later than one year prior to the start of the first commitment period, a national system for the estimation of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. Guidelines for such national systems, which shall incorporate the methodologies specified in paragraph 2 below, shall be decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session.

2. Methodologies for estimating anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Where such methodologies are not used, appropriate adjustments shall be applied according to methodologies agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session. Based on the work of, *inter alia*, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technical Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise such methodologies and adjustments, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to methodologies or adjustments shall be used only for the purposes of ascertaining compliance with commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

3. The global warming potentials used to calculate the carbon dioxide equivalence of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases listed in Annex A shall be those accepted

balnego przyjęte przez Międzyrządowy Zespół do spraw Zmian Klimatu i uzgodnione przez Konferencję Stron na jej trzeciej sesji. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dokonuje regularnych przeglądów i, o ile to konieczne, dostosowuje współczynniki ocieplenia globalnego każdego z tych gazów cieplarnianych w oparciu m.in. o prace Międzyrządowego Zespołu do spraw Zmian Klimatu i zalecenia pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego, uwzględniając w pełni wszystkie odpowiednie decyzje Konferencji Stron. Każde dostosowanie współczynników ocieplenia globalnego ma zastosowanie wyłącznie do zobowiązań wynikających z art. 3 w odniesieniu do wszystkich okresów zobowiązań przyjętych po tym dostosowaniu.

Artykuł 6

1. Dla wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 3 każda Strona wymieniona w załączniku I może przekazać innej takiej Stronie lub od niej nabyć jednostki redukcji emisji powstałe w wyniku realizacji projektów mających na celu redukcję antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych ze źródeł lub zwiększenie ich antropogenicznego pochłaniania we wszystkich sektorach gospodarki, pod warunkiem że:

- (a) każdy projekt został zaakceptowany przez zaangażowane Strony;
- (b) każdy projekt zapewnia dodatkową redukcję emisji ze źródeł lub zwiększa pochłanianie gazów cieplarnianych w porównaniu do sytuacji, jaka miałaby miejsce, gdyby projekt nie został zrealizowany;
- (c) Strona nie nabywa jednostek redukcji emisji, jeśli nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z art. 5 i 7 oraz
- (d) nabycie jednostek redukcji emisji uzupełnia działania krajowe podejmowane w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 3.

2. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu na swojej pierwszej sesji lub w najbliższym możliwym późniejszym terminie może opracować dalsze wytyczne dotyczące wdrażania niniejszego artykułu, w tym wytyczne dotyczące weryfikacji i sprawozdawczości.

3. Każda Strona wymieniona w załączniku I może na własną odpowiedzialność upoważnić podmioty prawne do uczestnictwa w działaniach zmierzających do wytworzenia, przekazania lub nabycia jednostek redukcji emisji, zgodnie z niniejszym artykułem.

4. Jeżeli wdrażanie przez Stronę wymienioną w załączniku I wymagań, o których mowa w niniejszym artykule, zostanie zakwestionowane zgodnie z odpowiednimi postanowieniami art. 8, transfer i nabycie jednostek redukcji emisji może być kontynuowane pod warunkiem, że do czasu rozstrzygnięcia kwestii wypełniania zobowiązań jednostki te nie będą wyko-

by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Based on the work of, *inter alia*, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise the global warming potential of each such greenhouse gas, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to a global warming potential shall apply only to commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

Article 6

1. For the purpose of meeting its commitments under Article 3, any Party included in Annex I may transfer to, or acquire from, any other such Party emission reduction units resulting from projects aimed at reducing anthropogenic emissions by sources or enhancing anthropogenic removals by sinks of greenhouse gases in any sector of the economy, provided that:

- (a) Any such project has the approval of the Parties involved;
- (b) Any such project provides a reduction in emissions by sources, or an enhancement of removals by sinks, that is additional to any that would otherwise occur;
- (c) It does not acquire any emission reduction units if it is not in compliance with its obligations under Articles 5 and 7; and
- (d) The acquisition of emission reduction units shall be supplemental to domestic actions for the purposes of meeting commitments under Article 3.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may, at its first session or as soon as practicable thereafter, further elaborate guidelines for the implementation of this Article, including for verification and reporting.

3. A Party included in Annex I may authorize legal entities to participate, under its responsibility, in actions leading to the generation, transfer or acquisition under this Article of emission reduction units.

4. If a question of implementation by a Party included in Annex I of the requirements referred to in this Article is identified in accordance with the relevant provisions of Article 8, transfers and acquisitions of emission reduction units may continue to be made after the question has been identified, provided that any such units may not be used by a Party to meet its

rzystywane przez nabywającą Stronę do wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 3.

Artykuł 7

1. Każda Strona wymieniona w załączniku I uwzględni w swoich corocznych inwentaryzacjach antropogenicznych emisji ze źródeł oraz pochłaniania gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским, przedkładanych zgodnie z odpowiednimi decyzjami Konferencji Stron, niezbędne dodatkowe informacje niezbędne dla zapewnienia wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 3. Zakres tych informacji zostanie określony zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

2. Każda Strona wymieniona w załączniku I uwzględni w swoim raporcie krajowym, przedkładanym zgodnie z art. 12 Konwencji, dodatkowe informacje niezbędne do wykazania wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszego protokołu. Zakres tych informacji zostanie określony zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

3. Każda Strona wymieniona w załączniku I przedłoży corocznie informacje wymagane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, począwszy od pierwszej inwentaryzacji wymaganej od tej Strony przez Konwencję, odnoszącej się do pierwszego roku okresu zobowiązań po wejściu niniejszego protokołu w życie dla tej Strony. Każda z tych Stron przedłoży informacje wymagane zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu jako część pierwszego raportu krajowego wymaganego przez Konwencję po wejściu w życie niniejszego protokołu dla tej Strony oraz po przyjęciu wytycznych, zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu. Częstotliwość przedstawiania kolejnych informacji wymaganych zgodnie z niniejszym artykułem określi Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, z uwzględnieniem harmonogramu przedkładania raportów krajowych przyjętego przez Konferencję Stron.

4. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu na swojej pierwszej sesji przyjmie wytyczne do przygotowania informacji wymaganych zgodnie z niniejszym artykułem, a następnie będzie dokonywać ich regularnych przeglądów. Będą one uwzględniać wytyczne do przygotowania raportów krajowych Stron wymienionych w załączniku I przyjętych przez Konferencję Stron. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu przed pierwszym okresem zobowiązań podejmie także decyzję o zasadach rozliczania przyznaných ilości emisji.

Artykuł 8

1. Zgodnie z odpowiednimi decyzjami Konferencji Stron oraz zgodnie z wytycznymi przyjętymi w tym celu przez Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu na podstawie ust. 4 niniejszego artykułu, informacje przedłożone zgodnie z art. 7 przez Strony wymienione w załączniku I podlegają przeglądowi przez zespoły ekspertów do spraw

commitments under Article 3 until any issue of compliance is resolved.

Article 7

1. Each Party included in Annex I shall incorporate in its annual inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, submitted in accordance with the relevant decisions of the Conference of the Parties, the necessary supplementary information for the purposes of ensuring compliance with Article 3, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

2. Each Party included in Annex I shall incorporate in its national communication, submitted under Article 12 of the Convention, the supplementary information necessary to demonstrate compliance with its commitments under this Protocol, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

3. Each Party included in Annex I shall submit the information required under paragraph 1 above annually, beginning with the first inventory due under the Convention for the first year of the commitment period after this Protocol has entered into force for that Party. Each such Party shall submit the information required under paragraph 2 above as part of the first national communication due under the Convention after this Protocol has entered into force for it and after the adoption of guidelines as provided for in paragraph 4 below. The frequency of subsequent submission of information required under this Article shall be determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, taking into account any timetable for the submission of national communications decided upon by the Conference of the Parties.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the preparation of the information required under this Article, taking into account guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I adopted by the Conference of the Parties. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall also, prior to the first commitment period, decide upon modalities for the accounting of assigned amounts.

Article 8

1. The information submitted under Article 7 by each Party included in Annex I shall be reviewed by expert review teams pursuant to the relevant decisions of the Conference of the Parties and in accordance with guidelines adopted for this purpose by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol under paragraph 4 below.

przeгляdu. Informacje przedkładane przez każdą ze Stron wymienionych w załączniku I zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 1 podlegają przeglądowi jako część rocznego zestawienia i rozliczenia inwentaryzacji emisji oraz jej przyznaných ilości. Ponadto informacje przedstawione zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2 przez każdą ze Stron wymienionych w załączniku I podlegają przeglądowi jako część przeglądu raportów krajowych.

2. Zespoły ekspertów do spraw przeglądu są koordynowane przez sekretariat i składają się z ekspertów wybieranych zgodnie z odpowiednimi wytycznymi Konferencji Stron spośród ekspertów nominowanych przez Strony Konwencji oraz, o ile to konieczne, przez organizacje międzyrządowe.

3. Proces przeglądu powinien stanowić dokładną i kompleksową ocenę techniczną wszystkich aspektów wdrażania niniejszego protokołu przez jego Stronę. Zespoły ekspertów do spraw przeglądu przygotowują dla Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu sprawozdanie oceniające realizację zobowiązań Stron oraz wskazujące potencjalne problemy i czynniki wpływające na wypełnianie tych zobowiązań. Sekretariat przekazuje te sprawozdania wszystkim Stronom Konwencji. Sekretariat sporządza wykaz wskazanych w sprawozdaniach problemów związanych z realizacją zobowiązań w celu ich rozpatrzenia przez Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu.

4. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, uwzględniając odpowiednie decyzje Konferencji Stron, przyjmie na swojej pierwszej sesji wytyczne dotyczące prowadzonego przez zespoły ekspertów przeglądu wdrażania niniejszego protokołu, a następnie będzie dokonywać ich regularnego przeglądu.

5. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, przy udziale pomocniczego organu do spraw wdrażania i, o ile to konieczne, pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego, rozpatruje:

- (a) informacje przedłożone przez Strony zgodnie z postanowieniami art. 7 oraz sprawozdania z przeglądów eksperckich prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu oraz
- (b) wskazane przez sekretariat zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu problemy dotyczące realizacji zobowiązań, a także wszelkie inne sprawy wniesione przez Strony.

6. Po rozpatrzeniu informacji, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu podejmuje decyzje w każdej sprawie niezbędnej dla realizacji jego postanowień.

The information submitted under Article 7, paragraph 1, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the annual compilation and accounting of emissions inventories and assigned amounts. Additionally, the information submitted under Article 7, paragraph 2, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the review of communications.

2. Expert review teams shall be coordinated by the secretariat and shall be composed of experts selected from those nominated by Parties to the Convention and, as appropriate, by intergovernmental organizations, in accordance with guidance provided for this purpose by the Conference of the Parties.

3. The review process shall provide a thorough and comprehensive technical assessment of all aspects of the implementation by a Party of this Protocol. The expert review teams shall prepare a report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, assessing the implementation of the commitments of the Party and identifying any potential problems in, and factors influencing, the fulfilment of commitments. Such reports shall be circulated by the secretariat to all Parties to the Convention. The secretariat shall list those questions of implementation indicated in such reports for further consideration by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the review of implementation of this Protocol by expert review teams taking into account the relevant decisions of the Conference of the Parties.

5. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, with the assistance of the Subsidiary Body for Implementation and, as appropriate, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, consider:

- (a) The information submitted by Parties under Article 7 and the reports of the expert reviews thereon conducted under this Article; and
- (b) Those questions of implementation listed by the secretariat under paragraph 3 above, as well as any questions raised by Parties.

6. Pursuant to its consideration of the information referred to in paragraph 5 above, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take decisions on any matter required for the implementation of this Protocol.

Artykuł 9

1. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dokonuje jego okresowego przeglądu, uwzględniając najlepsze dostępne informacje naukowe oraz oceny dotyczące zmian klimatu i ich skutków oraz odpowiednie informacje techniczne, społeczne i ekonomiczne. Przeglądy te są koordynowane z odpowiednimi przeglądami prowadzonymi na mocy Konwencji, w szczególności z przeglądami wymaganymi na podstawie art. 4 ust. 2 lit. (d) oraz art. 7 ust. 2 lit. (a) Konwencji. W oparciu o te przeglądy Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu podejmuje odpowiednie działania.

2. Pierwszy przegląd będzie miał miejsce na drugiej sesji Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu. Dalsze przeglądy będą odbywały się w regularnych odstępach czasu i w określonych terminach.

Artykuł 10

Bez wprowadzania nowych zobowiązań dla Stron niewymienionych w załączniku I, ale potwierdzając istniejące zobowiązania wynikające z art. 4 ust. 1 Konwencji i kontynuując realizację tych zobowiązań w celu osiągnięcia trwałego rozwoju, uwzględniając art. 4 ust. 3, 5 i 7 Konwencji, wszystkie Strony, uwzględniając ich wspólną, lecz zróżnicowaną odpowiedzialność i szczególne krajowe i regionalne priorytety rozwoju, cele oraz warunki:

- (a) sformułują, w możliwym zakresie i o ile to konieczne, efektywne ekonomicznie programy krajowe i, o ile to konieczne, regionalne w celu poprawy jakości lokalnych współczynników emisji, danych o aktywności lub modeli odzwierciedlających warunki społeczno-ekonomiczne każdej ze Stron, w celu przygotowania i okresowego uaktualniania krajowych inwentaryzacji antropogenicznych emisji ze źródeł i pochłaniania wszystkich gazów cieplarnianych nieobjętych Protokołem montrealским, wykorzystując porównywalne metodologie uzgodnione przez Konferencję Stron i zgodne z przyjętymi przez Konferencję Stron wytycznymi dotyczącymi przygotowywania krajowych raportów;
- (b) sformułują, wdrożą, opublikują i będą regularnie uaktualniać krajowe i, o ile to konieczne, regionalne programy obejmujące działania przeciwdziałające zmianom klimatu i ułatwiające odpowiednią adaptację do nich:
 - (i) takie programy obejmowałyby, między innymi, sektory energetyki, transportu i przemysłu oraz rolnictwa, leśnictwa i gospodarki odpadami. Ponadto technologie adaptacji i metody doskonalenia planowania przestrzennego poprawiłyby adaptację do zmian klimatu oraz
 - (ii) Strony wymienione w załączniku I przedłożą zgodnie z art. 7 informacje o działaniach po-

Article 9

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically review this Protocol in the light of the best available scientific information and assessments on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Such reviews shall be coordinated with pertinent reviews under the Convention, in particular those required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2(a), of the Convention. Based on these reviews, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take appropriate action.

2. The first review shall take place at the second session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Further reviews shall take place at regular intervals and in a timely manner.

Article 10

All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, without introducing any new commitments for Parties not included in Annex I, but reaffirming existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention, and continuing to advance the implementation of these commitments in order to achieve sustainable development, taking into account Article 4, paragraphs 3, 5 and 7, of the Convention, shall:

- (a) Formulate, where relevant and to the extent possible, cost-effective national and, where appropriate, regional programmes to improve the quality of local emission factors, activity data and/or models which reflect the socio-economic conditions of each Party for the preparation and periodic updating of national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties, and consistent with the guidelines for the preparation of national communications adopted by the Conference of the Parties;
- (b) Formulate, implement, publish and regularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change and measures to facilitate adequate adaptation to climate change:
 - (i) Such programmes would, *inter alia*, concern the energy, transport and industry sectors as well as agriculture, forestry and waste management. Furthermore, adaptation technologies and methods for improving spatial planning would improve adaptation to climate change; and
 - (ii) Parties included in Annex I shall submit information on action under this Protocol, inclu-

dejmowanych na podstawie niniejszego protokołu, w tym o programach krajowych; inne Strony dążą do uwzględnienia w swoich raportach krajowych, o ile to konieczne, informacji o programach obejmujących działania, które według Strony przyczyniają się do przeciwdziałania zmianom klimatu i ich szkodliwym wpływom, w tym zmniejszanie wzrostu emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie pochłaniania, szkolenia i działania adaptacyjne;

(c) współpracują we wspieraniu metod rozwoju, wdrażania i rozpowszechniania technologii, know-how, praktyk i procesów przyjaznych środowisku, zapobiegających zmianie klimatu, oraz podejmą wszystkie możliwe do realizacji kroki w celu wspierania, ułatwiania i finansowania ich transferu lub dostępu do nich, w szczególności w odniesieniu do krajów rozwijających się. Działania te obejmą opracowanie polityki i programów efektywnego transferu przyjaznych środowisku technologii, które stanowią własność publiczną lub są wykorzystywane w sektorze publicznym, oraz stworzenie odpowiednich warunków dla sektora prywatnego, umożliwiających wspieranie i poprawę transferu i dostępu do technologii przyjaznych środowisku;

(d) współpracują w zakresie badań naukowo-technicznych wspierają utrzymanie i rozwój systemu regularnych obserwacji oraz archiwów danych w celu zmniejszenia niepewności związanych z systemem klimatycznym, szkodliwym wpływem zmian klimatu oraz ekonomicznymi i społecznymi skutkami różnych strategii reakcji, wspierają rozwój i umocnienie lokalnych zasobów i zdolności do udziału w międzynarodowych i międzyrządowych działaniach, programach i sieciach badań i regularnych obserwacji, uwzględniając art. 5 Konwencji;

(e) współpracują i wspierają na poziomie międzynarodowym i, o ile to konieczne, z wykorzystaniem istniejących organów opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych i szkoleniowych, uwzględniając wzmocnienie zasobów krajowych, w szczególności zasobów ludzkich i instytucjonalnych, oraz wymianę personelu lub praktyki w celu szkolenia ekspertów w tej dziedzinie, w szczególności w krajach rozwijających się; podejmują na poziomie krajowym działania zwiększające świadomość społeczną oraz ułatwiające dostęp społeczeństwa do informacji o zmianach klimatu. Należy opracować odpowiednie zasady wdrażania tych działań przez właściwe organy Konwencji, uwzględniając art. 6 Konwencji;

(f) włączą do raportów krajowych informacje o programach i działaniach podjętych na podstawie niniejszego artykułu i zgodnie z odpowiednimi decyzjami Konferencji Stron oraz

ding national programmes, in accordance with Article 7; and other Parties shall seek to include in their national communications, as appropriate, information on programmes which contain measures that the Party believes contribute to addressing climate change and its adverse impacts, including the abatement of increases in greenhouse gas emissions, and enhancement of and removals by sinks, capacity building and adaptation measures;

(c) Cooperate in the promotion of effective modalities for the development, application and diffusion of, and take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies, know-how, practices and processes pertinent to climate change, in particular to developing countries, including the formulation of policies and programmes for the effective transfer of environmentally sound technologies that are publicly owned or in the public domain and the creation of an enabling environment for the private sector, to promote and enhance the transfer of, and access to, environmentally sound technologies;

(d) Cooperate in scientific and technical research and promote the maintenance and the development of systematic observation systems and development of data archives to reduce uncertainties related to the climate system, the adverse impacts of climate change and the economic and social consequences of various response strategies, and promote the development and strengthening of endogenous capacities and capabilities to participate in international and intergovernmental efforts, programmes and networks on research and systematic observation, taking into account Article 5 of the Convention;

(e) Cooperate in and promote at the international level, and, where appropriate, using existing bodies, the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national capacity building, in particular human and institutional capacities and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries, and facilitate at the national level public awareness of, and public access to information on, climate change. Suitable modalities should be developed to implement these activities through the relevant bodies of the Convention, taking into account Article 6 of the Convention;

(f) Include in their national communications information on programmes and activities undertaken pursuant to this Article in accordance with relevant decisions of the Conference of the Parties; and

(g) przy realizacji zobowiązań wynikających z niniejszego artykułu w pełni uwzględnią art. 4 ust. 8 Konwencji.

Artykuł 11

1. Przy realizacji zobowiązań wynikających z art. 10 Strony uwzględnią postanowienia art. 4 ust. 4, 5, 7, 8 i 9 Konwencji.

2. W odniesieniu do realizacji art. 4 ust. 1 Konwencji, zgodnie z postanowieniami art. 4 ust. 3 oraz art. 11 Konwencji, oraz za pośrednictwem jednostki lub jednostek, którym powierzono zapewnienie funkcjonowania mechanizmu finansowego Konwencji, Strony-kraje rozwinięte i inne Strony rozwinięte wymienione w załączniku II do Konwencji:

(a) dostarczą nowe i dodatkowe środki finansowe na pokrycie uzgodnionych pełnych kosztów poniesionych przez Strony-kraje rozwijające się przy realizacji istniejących zobowiązań wynikających z art. 4 ust. 1 lit. (a) Konwencji, wymienionych w art. 10 lit. (a) oraz

(b) dostarczą także środki finansowe, w tym na transfer technologii, potrzebne Stronom-krajom rozwijającym się na pokrycie uzgodnionych pełnych dodatkowych kosztów realizacji istniejących zobowiązań wynikających z art. 4 ust. 1 Konwencji, wymienionych w art. 10 i uzgodnionych między Stroną-krajem rozwijającymi się a międzynarodową jednostką lub jednostkami, o których mowa w art. 11 Konwencji, zgodnie z tym artykułem.

Realizacja istniejących zobowiązań uwzględni konieczność prowadzenia przepływu funduszy w sposób odpowiedni i przewidywalny oraz znaczenie odpowiedniego podziału obciążenia między Stronami-krajami rozwiniętymi. Wytyczne dla jednostki lub jednostek, którym powierzono zapewnienie funkcjonowania mechanizmu finansowego Konwencji, zawarte w odpowiednich decyzjach Konferencji Stron, w tym uzgodnione przed przyjęciem niniejszego protokołu, stosuje się *mutatis mutandis* do postanowień niniejszego ustępu.

3. Dla realizacji art. 10 Strony-kraje rozwinięte i inne rozwinięte Strony wymienione w załączniku II do Konwencji mogą również dostarczyć, a Strony-kraje rozwijające się — wykorzystać, środki finansowe za pośrednictwem kanałów dwustronnych, regionalnych lub innych wielostronnych.

Artykuł 12

1. Niniejszym definiuje się mechanizm czystego rozwoju.

2. Celem mechanizmu czystego rozwoju jest wspieranie osiągnięcia trwałego rozwoju i przyczyniania się do wypełnienia podstawowego celu Konwencji przez Strony niewymienione w załączniku I oraz

(g) Give full consideration, in implementing the commitments under this Article, to Article 4, paragraph 8, of the Convention.

Article 11

1. In the implementation of Article 10, Parties shall take into account the provisions of Article 4, paragraphs 4, 5, 7, 8 and 9, of the Convention.

2. In the context of the implementation of Article 4, paragraph 1, of the Convention, in accordance with the provisions of Article 4, paragraph 3, and Article 11 of the Convention, and through the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention, the developed country Parties and other developed Parties included in Annex II to the Convention shall:

(a) Provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1(a), of the Convention that are covered in Article 10, subparagraph (a); and

(b) Also provide such financial resources, including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention that are covered by Article 10 and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11 of the Convention, in accordance with that Article.

The implementation of these existing commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among developed country Parties. The guidance to the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply *mutatis mutandis* to the provisions of this paragraph.

3. The developed country Parties and other developed Parties in Annex II to the Convention may also provide, and developing country Parties avail themselves of, financial resources for the implementation of Article 10, through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12

1. A clean development mechanism is hereby defined.

2. The purpose of the clean development mechanism shall be to assist Parties not included in Annex I in achieving sustainable development and in contributing to the ultimate objective of the Conven-

wspieranie wypełnienia przez Strony wymienione w załączniku I ich ilościowych zobowiązań do ograniczenia i redukcji emisji wynikających z postanowień art. 3.

3. W ramach mechanizmu czystego rozwoju:

- (a) Strony niewymienione w załączniku I skorzystają z projektów generujących poświadczone redukcje emisji oraz
- (b) Strony wymienione w załączniku I mogą wykorzystać pochodzące z tych projektów poświadczone redukcje emisji do wypełnienia części swoich ilościowych zobowiązań do ograniczenia i redukcji emisji, o których mowa w art. 3, jak określi to Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu.

4. Mechanizm czystego rozwoju podlega kontroli i wytycznym Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu i jest nadzorowany przez zarząd mechanizmu czystego rozwoju.

5. Jednostka operacyjna, która zostanie wyznaczona przez Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, poświadczają redukcje emisji pochodzące z każdego projektu na podstawie:

- (a) dobrowolnego udziału zaakceptowanego przez każdą zainteresowaną Stronę;
- (b) rzeczywistych, wymiernych i długoterminowych korzyści związanych z zapobieganiem zmianom klimatu oraz
- (c) redukcji emisji, które są dodatkowe w stosunku do sytuacji, w której poświadczony projekt nie zostałby zrealizowany.

6. Mechanizm czystego rozwoju, o ile to konieczne, wspiera znalezienie finansowania dla poświadczono projektu.

7. Na swojej pierwszej sesji Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu opracuje zasady i procedury w celu zapewnienia przejrzystości, skuteczności i wiarygodności za pośrednictwem niezależnego audytu i weryfikacji projektów.

8. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu zapewni, że część dochodu z poświadczonych projektów zostanie wykorzystana do pokrycia wydatków administracyjnych oraz przeznaczona na pomoc w pokryciu kosztów adaptacji dla Stron-krajów rozwijających się, które są szczególnie narażone na szkodliwe skutki zmian klimatu.

9. W mechanizmie czystego rozwoju, w tym w działaniach, o których mowa w ust. 3 lit. (a), i nabywaniu poświadczonych redukcji emisji mogą brać udział podmioty prywatne lub publiczne. Zarząd mechanizmu czystego rozwoju zapewnia ewentualne wy-

tion, and to assist Parties included in Annex I in achieving compliance with their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3.

3. Under the clean development mechanism:

- (a) Parties not included in Annex I will benefit from project activities resulting in certified emission reductions; and
- (b) Parties included in Annex I may use the certified emission reductions accruing from such project activities to contribute to compliance with part of their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The clean development mechanism shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol and be supervised by an executive board of the clean development mechanism.

5. Emission reductions resulting from each project activity shall be certified by operational entities to be designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, on the basis of:

- (a) Voluntary participation approved by each Party involved;
- (b) Real, measurable, and long-term benefits related to the mitigation of climate change; and
- (c) Reductions in emissions that are additional to any that would occur in the absence of the certified project activity.

6. The clean development mechanism shall assist in arranging funding of certified project activities as necessary.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, elaborate modalities and procedures with the objective of ensuring transparency, efficiency and accountability through independent auditing and verification of project activities.

8. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall ensure that a share of the proceeds from certified project activities is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

9. Participation under the clean development mechanism, including in activities mentioned in paragraph 3 (a) above and in the acquisition of certified emission reductions, may involve private and/or public entities, and is to be subject to whatever guidan-

tyczne dotyczące udziału w mechanizmie czystego rozwoju.

10. Poświadczony redukcje emisji uzyskane w okresie od 2000 r. do początku pierwszego okresu zobowiązań mogą być wykorzystane do wypełnienia zobowiązań w pierwszym okresie zobowiązań.

Artykuł 13.

1. Konferencja Stron, która jest najwyższym organem Konwencji, służy jako spotkanie Stron niniejszego protokołu.

2. W obradach sesji Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron protokołu w roli obserwatorów mogą uczestniczyć Strony Konwencji, które nie są Stronami niniejszego protokołu. Kiedy Konferencja Stron służy jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, decyzje dotyczące niniejszego protokołu są podejmowane tylko przez jego Strony.

3. Gdy Konferencja Stron służy jako spotkanie Stron niniejszego protokołu, każdy członek Biura Konferencji Stron reprezentujący Stronę Konwencji, która w tym czasie nie jest Stroną niniejszego protokołu, jest zastępowany przez dodatkowego członka wybranego przez i spośród Stron niniejszego protokołu.

4. Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu dokonuje regularnych przeglądów realizacji niniejszego protokołu i w ramach swego mandatu podejmuje decyzje konieczne do wspierania jego efektywnej realizacji; wykonuje funkcje przewidziane dla niej przez niniejszy protokół i:

- (a) na podstawie wszystkich informacji udostępniomych zgodnie z postanowieniami niniejszego protokołu ocenia realizację niniejszego protokołu przez Strony, ogólne skutki działań podejmowanych zgodnie z niniejszym protokołem, w szczególności skutki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne oraz ich skumulowany wpływ, a także zakres postępu na drodze do osiągnięcia celu Konwencji;
- (b) okresowo rozpatruje zobowiązania Stron wynikające z niniejszego protokołu, odpowiednio uwzględniając przeglądy, o których mowa w art. 4 ust. 2 lit. (d) i art. 7 ust. 2 Konwencji, biorąc pod uwagę cel Konwencji, doświadczenie nabyte w trakcie jej realizacji oraz postęp wiedzy naukowej i technicznej; uwzględniając powyższe czynniki rozpatruje i przyjmuje regularne raporty o realizacji protokołu;
- (c) wspiera i ułatwia wymianę informacji o działaniach podjętych przez Strony w celu zapobiegania zmianom klimatu i ich skutkom, biorąc pod uwagę zróżnicowane warunki, odpowiedzialność i możliwości Stron oraz ich odpowiednie zobowiązania wynikające z niniejszego protokołu;

ce may be provided by the executive board of the clean development mechanism.

10. Certified emission reductions obtained during the period from the year 2000 up to the beginning of the first commitment period can be used to assist in achieving compliance in the first commitment period.

Article 13

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

- (a) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of this Protocol, the implementation of this Protocol by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to this Protocol, in particular environmental, economic and social effects as well as their cumulative impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;
- (b) Periodically examine the obligations of the Parties under this Protocol, giving due consideration to any reviews required by Article 4, paragraph 2 (d), and Article 7, paragraph 2, of the Convention, in the light of the objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge, and in this respect consider and adopt regular reports on the implementation of this Protocol;
- (c) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;

- (d) na wniosek dwóch lub więcej Stron ułatwia koordynację działań podjętych przez nie w celu zapobiegania zmianom klimatu i ich skutkom, biorąc pod uwagę różnicowane warunki, odpowiedzialność i możliwości Stron oraz ich odpowiednie zobowiązania wynikające z niniejszego protokołu;
- (e) zgodnie z celem Konwencji i postanowieniami niniejszego protokołu oraz w pełni uwzględniając odnośne decyzje Konferencji Stron wspiera i wytycza kierunki rozwoju i okresowego udoskonalania porównywalnych metodologii dla efektywnego wdrażania niniejszego protokołu, które podlegają akceptacji przez Konferencję Stron służącą jako spotkanie Stron niniejszego protokołu;
- (f) opracowuje zalecenia we wszystkich sprawach niezbędnych dla realizacji niniejszego protokołu;
- (g) dąży do pozyskania dodatkowych środków finansowych zgodnie z art. 11 ust. 2;
- (h) powołuje organy pomocnicze, jakie uznaje się za konieczne dla realizacji niniejszego protokołu;
- (i) dąży do pozyskania i wykorzystania, o ile to konieczne, usług, współpracy i informacji zapewnianych przez właściwe organizacje międzynarodowe oraz organy międzyrządowe lub pozarządowe oraz
- (j) wykonuje inne funkcje, które mogą być konieczne dla realizacji niniejszego protokołu, oraz rozpatruje zadania wynikające z decyzji Konferencji Stron.

5. Zasady proceduralne Konferencji Stron oraz procedury finansowe stosowane na mocy Konwencji są stosowane *mutatis mutandis* do niniejszego protokołu, o ile Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu nie zadecyduje inaczej w drodze konsensusu.

6. Pierwsza sesja Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu zostanie zwołana przez sekretariat w połączeniu z pierwszą zaplanowaną sesją Konferencji Stron po wejściu w życie niniejszego Protokołu. Kolejne zwyczajne sesje Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu odbywają się co roku w połączeniu ze zwyczajnymi sesjami Konferencji Stron, o ile Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu nie zadecyduje inaczej.

7. Sesje nadzwyczajne Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu odbywają się wtedy, gdy Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu uzna to za konieczne, lub na pisemny wniosek którejkolwiek ze Stron, pod warunkiem, że w ciągu sześciu miesięcy od powiadomienia Stron przez sekretariat o wniosku uzyska on poparcie co najmniej jednej trzeciej Stron.

- (d) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;
- (e) Promote and guide, in accordance with the objective of the Convention and the provisions of this Protocol, and taking fully into account the relevant decisions by the Conference of the Parties, the development and periodic refinement of comparable methodologies for the effective implementation of this Protocol, to be agreed on by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol;
- (f) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
- (g) Seek to mobilize additional financial resources in accordance with Article 11, paragraph 2;
- (h) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
- (i) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and inter-governmental and non-governmental bodies; and
- (j) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol, and consider any assignment resulting from a decision by the Conference of the Parties.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial procedures applied under the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held every year and in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. Organizacja Narodów Zjednoczonych, jej wyspecjalizowane agencje oraz Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, jak również każde państwo członkowskie tych organizacji lub występujące w nich w roli obserwatora, niebędące Stroną Konwencji, może występować na sesjach Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu w roli obserwatora. Każdy organ lub agencja, krajowa lub międzynarodowa, rządowa lub pozarządowa, która jest kompetentna w dziedzinach objętych niniejszym protokołem i która poinformowała sekretariat o chęci uczestnictwa w sesji Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu w roli obserwatora, może zostać w niej dopuszczona, o ile nie sprzeciwi się temu co najmniej jedna trzecia Stron obecnych. Dopuszczenie i udział obserwatorów podlega zasadom proceduralnym, o których mowa w ust. 5.

Artykuł 14

1. Sekretariat ustanowiony przez art. 8 Konwencji służy jako sekretariat niniejszego protokołu.

2. Art. 8 ust. 2 Konwencji w sprawie funkcji sekretariatu oraz art. 8 ust. 3 w sprawie działań podjętych dla funkcjonowania sekretariatu stosuje się *mutatis mutandis* do niniejszego protokołu. Ponadto sekretariat wykonuje funkcje wyznaczone mu przez niniejszy protokół.

Artykuł 15

1. Pomocniczy organ do spraw doradztwa naukowo-technicznego oraz pomocniczy organ do spraw wdrażania ustanowione w art. 9 i 10 Konwencji służą odpowiednio jako pomocniczy organ do spraw doradztwa naukowo-technicznego oraz pomocniczy organ do spraw wdrażania niniejszego protokołu. Postanowienia odnoszące się do funkcjonowania tych dwóch organów w ramach Konwencji stosuje się *mutatis mutandis* do niniejszego protokołu. Sesje spotkań pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego oraz pomocniczego organu do spraw wdrażania niniejszego protokołu odbywają się w połączeniu ze spotkaniami pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowo-technicznego oraz pomocniczego organu do spraw wdrażania Konwencji.

2. Strony Konwencji, które nie są Stronami niniejszego protokołu, mogą uczestniczyć w obradach każdej sesji organów pomocniczych w roli obserwatora. Gdy organy pomocnicze służą jako organy pomocnicze niniejszego protokołu, decyzje w ramach niniejszego protokołu są podejmowane tylko przez Strony niniejszego protokołu.

3. Gdy organy pomocnicze ustanowione w art. 9 i 10 Konwencji wykonują funkcje w odniesieniu do spraw dotyczących niniejszego protokołu, każdy członek biur tych organów pomocniczych reprezentujący Stronę Konwencji, która w tym czasie nie jest Stroną niniejszego protokołu, jest zastępowany przez dodatkowego członka wybieranego przez i spośród Stron niniejszego protokołu.

8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Protocol and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

Article 14

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol.

2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention on arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Protocol.

Article 15

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve as, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol. The provisions relating to the functioning to these two bodies under the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the Bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

Artykuł 16

Tak szybko, jak będzie to wykonalne, Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu rozważy zastosowanie wielostronnego procesu konsultacyjnego, o którym mowa w art. 13 Konwencji, do niniejszego protokołu i, o ile to konieczne, jego zmodyfikowanie, uwzględniając odpowiednie decyzje podjęte przez Konferencję Stron. Jakikolwiek wielostronny proces konsultacyjny, który zostanie zastosowany do niniejszego protokołu, działa bez uszczerbku dla procedur i mechanizmów ustanowionych zgodnie z postanowieniami art. 18.

Artykuł 17

Konferencja Stron określi odpowiednie zasady, reguły i wytyczne, w szczególności odnoszące się do weryfikacji, sprawozdawczości i rozliczenia handlu emisjami. Strony wymienione w załączniku B mogą uczestniczyć w handlu emisjami dla celów wywiązania się ze zobowiązań wynikających z art. 3. Handel ten będzie miał charakter uzupełniający w stosunku do działań krajowych mających na celu wypełnienie ilościowych zobowiązań do ograniczenia i redukcji emisji w ramach niniejszego artykułu.

Artykuł 18

Konferencja Stron służąca jako spotkanie Stron niniejszego protokołu zatwierdzi na swojej pierwszej sesji odpowiednie i efektywne procedury i mechanizmy określania i postępowania z przypadkami niewypełnienia postanowień niniejszego protokołu, w tym opracuje listę proponowanych konsekwencji, biorąc pod uwagę przyczynę, rodzaj, stopień i częstotliwość niewypełnienia zobowiązań. Procedury i mechanizmy w ramach niniejszego artykułu, powodujące wiążące konsekwencje, zostaną przyjęte w drodze poprawki do niniejszego protokołu.

Artykuł 19

Postanowienia art. 14 Konwencji dotyczące rozstrzygania sporów stosuje się *mutatis mutandis* do niniejszego protokołu.

Artykuł 20

1. Każda Strona może zaproponować poprawki do niniejszego protokołu.

2. Poprawki do niniejszego protokołu są przyjmowane na sesjach zwyczajnych Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu. Tekst proponowanej poprawki do niniejszego protokołu jest podawany Stronom do wiadomości przez sekretariat co najmniej na sześć miesięcy przed spotkaniem, na którym zostanie zaproponowane jej przyjęcie. Sekretariat przekazuje tekst proponowanych poprawek również Stronom i sygnatariuszom Konwencji oraz depozytariuszowi do wiadomości.

3. Strony podejmują wysiłki w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie każdej proponowanej po-

Article 16

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, as soon as practicable, consider the application to this Protocol of, and modify as appropriate, the multilateral consultative process referred to in Article 13 of the Convention, in the light of any relevant decisions that may be taken by the Conference of the Parties. Any multilateral consultative process that may be applied to this Protocol shall operate without prejudice to the procedures and mechanisms established in accordance with Article 18.

Article 17

The Conference of the Parties shall define the relevant principles, modalities, rules and guidelines, in particular for verification, reporting and accountability for emissions trading. The Parties included in Annex B may participate in emissions trading for the purposes of fulfilling their commitments under Article 3. Any such trading shall be supplemental to domestic actions for the purpose of meeting quantified emission limitation and reduction commitments under that Article.

Article 18

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, approve appropriate and effective procedures and mechanisms to determine and to address cases of non-compliance with the provisions of this Protocol, including through the development of an indicative list of consequences, taking into account the cause, type, degree and frequency of non-compliance. Any procedures and mechanisms under this Article entailing binding consequences shall be adopted by means of an amendment to this Protocol.

Article 19

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 20

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Amendments to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed amendments to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depository.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Pro-

prawki do niniejszego protokołu w drodze konsensu. Jeżeli wszystkie wysiłki w celu osiągnięcia konsensu zostaną wyczerpane, a porozumienie nie zostanie osiągnięte, poprawka jest przyjmowana w głosowaniu większością trzech czwartych Stron obecnych na spotkaniu i głosujących. Przyjęta poprawka jest podawana przez sekretariat do wiadomości depozytariuszowi, który rozsyła ją wszystkim Stronom do zatwierdzenia.

4. Dokumenty zatwierdzenia poprawki są składane u depozytariusza. Poprawka przyjęta zgodnie z powyższym ust. 3 wchodzi w życie dla tych Stron, które ją zatwierdziły, dziewięćdziesiątego dnia od daty otrzymania przez depozytariusza dokumentu przyjęcia od co najmniej trzech czwartych Stron niniejszego protokołu.

5. Poprawka wchodzi w życie dla każdej innej Strony dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez tę Stronę dokumentu jej zatwierdzenia u depozytariusza.

Artykuł 21

1. Załączniki do niniejszego protokołu stanowią jego integralną część i, jeśli nie jest to wyraźnie określone inaczej, odniesienie do niniejszego protokołu stanowi jednocześnie odniesienie do każdego z jego załączników. Załączniki przyjęte po wejściu w życie niniejszego protokołu są ograniczone do wykazów, formularzy i każdego innego materiału natury opisowej o charakterze naukowym, technicznym, proceduralnym lub administracyjnym.

2. Każda Strona może zaproponować załącznik do niniejszego protokołu lub poprawki do załączników do niniejszego protokołu.

3. Załączniki do niniejszego protokołu i poprawki do załączników do niniejszego protokołu są przyjmowane na zwyczajnych sesjach Konferencji Stron służącej jako spotkanie Stron niniejszego protokołu. Tekst proponowanego załącznika lub poprawek do załącznika do niniejszego protokołu jest podawany Stronom do wiadomości przez sekretariat co najmniej na sześć miesięcy przed spotkaniem, na którym zostanie zaproponowane ich przyjęcie. Sekretariat przekazuje tekst proponowanego załącznika lub poprawek do załącznika również Stronom i sygnatariuszom Konwencji, oraz depozytariuszowi do wiadomości.

4. Strony podejmują wysiłki w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie proponowanego załącznika albo poprawki do załącznika w drodze konsensu. Jeżeli wszystkie wysiłki w celu osiągnięcia konsensu zostaną wyczerpane, a porozumienie nie zostanie osiągnięte, załącznik lub poprawka do załącznika są przyjmowane w głosowaniu większością trzech czwartych Stron obecnych na spotkaniu i głosujących. Przyjęty załącznik lub poprawka do załącznika są podawane przez sekretariat do wiadomości depozytariuszowi, który rozsyła ją wszystkim Stronom do zatwierdzenia.

5. Załącznik, lub zmiana do załącznika innego niż załącznik A lub B, który został przyjęty zgodnie z po-

tocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depository, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depository. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted in on the ninetieth day after the date of receipt by the Depository of an instrument of acceptance by at least three fourths of the Parties to this Protocol.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depository its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 21

1. Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Any annexes adopted after the entry into force of this Protocol shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

2. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.

3. Annexes to this Protocol and amendments to annexes to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed annex or amendment to an annex shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed annex or amendment to an annex to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depository.

4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed annex or amendment to an annex by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the annex or amendment to an annex shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted annex or amendment to an annex shall be communicated by the secretariat to the Depository, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

5. An annex, or amendment to an annex other than Annex A or B, that has been adopted in accor-

wyższymi ust. 3 i 4, wchodzi w życie dla wszystkich Stron niniejszego protokołu sześć miesięcy od daty powiadomienia tych Stron przez depozytariusza o przyjęciu załącznika lub poprawki do załącznika, z wyjątkiem tych Stron, które w ciągu tego okresu powiadomiły w drodze pisemnej depozytariusza o niezatwierdzeniu załącznika lub poprawek do załącznika. Dla Stron, które wycofają swe powiadomienie o niezatwierdzeniu, załącznik lub poprawka do załącznika wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty otrzymania przez depozytariusza wycofania takiego powiadomienia.

6. Jeżeli przyjęcie załącznika lub poprawki do załącznika wymaga przyjęcia poprawki do niniejszego protokołu, załącznik lub poprawka do załącznika nie wchodzi w życie do czasu wejścia w życie poprawki do niniejszego protokołu.

7. Poprawki do załączników A i B do niniejszego protokołu są przyjmowane i wchodzi w życie zgodnie z procedurą określoną w art. 20, pod warunkiem że poprawki do załącznika B są przyjmowane tylko za zgodą zainteresowanej Strony wyrażoną na piśmie.

Artykuł 22

1. Każda ze Stron dysponuje jednym głosem, z wyjątkiem przewidzianym w poniższym ust. 2.

2. Regionalne organizacje integracji gospodarczej w sprawach podlegających ich kompetencji rozporządzają prawem do głosowania liczbą głosów równą liczbie państw członkowskich będących Stronami niniejszego protokołu. Organizacja taka nie będzie wykorzystywać swego prawa do głosowania, jeśli którekolwiek z jej państw członkowskich je wykorzysta, i odwrotnie.

Artykuł 23

Depozytariuszem niniejszego protokołu jest Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 24

1. Niniejszy protokół jest otwarty do podpisania i jest przedmiotem ratyfikacji, zatwierdzenia lub przyjęcia przez państwa i regionalne organizacje integracji gospodarczej, które są Stronami Konwencji. Protokół jest otwarty do podpisania w siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku od dnia 16 marca 1998 r. do dnia 15 marca 1999 r. Niniejszy protokół jest otwarty do przystąpienia od dnia, po którym będzie zamknięty do podpisania. Dokumenty ratyfikacji, zatwierdzenia, przyjęcia lub przystąpienia są składane u depozytariusza.

2. Każda regionalna organizacja integracji gospodarczej, która staje się Stroną niniejszego protokołu, a której żadne z państw członkowskich nie jest Stroną, jest związana wszystkimi zobowiązaniami określonymi w niniejszym protokole. W przypadku takich organizacji, których jedno lub więcej państw członkow-

dance with paragraphs 3 and 4 above shall enter into force for all Parties to this Protocol six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex or adoption of the amendment to the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex or amendment to the annex. The annex or amendment to an annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the Depositary.

6. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to this Protocol, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.

7. Amendments to Annexes A and B to this Protocol shall be adopted and enter into force in accordance with the procedure set out in Article 20, provided that any amendment to Annex B shall be adopted only with the written consent of the Party concerned.

Article 22

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 23

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 24

1. This Protocol shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations which are Parties to the Convention. It shall be open for signature at United Nations Headquarters in New York from 16 March 1998 to 15 March 1999. This Protocol shall be open for accession from the day after the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Protocol, the organization and its

skich jest Stroną niniejszego protokołu, organizacja i jej państwa członkowskie decydują o podziale obowiązków związanych z wypełnianiem zobowiązań niniejszego protokołu. W takich przypadkach organizacja i jej państwa członkowskie nie są upoważnione do równoczesnego korzystania z praw niniejszego protokołu.

3. W dokumentach ratyfikacji, zatwierdzenia, przyjęcia lub przystąpienia regionalne organizacje integracji gospodarczej deklarują zakres swych kompetencji odnośnie do spraw, których dotyczy niniejszy protokół. Organizacje takie informują również depozytariusza, który z kolei powiadamia Stronę o każdej istotnej zmianie zakresu ich kompetencji.

Artykuł 25

1. Niniejszy protokół wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty, w której nie mniej niż 55 Stron Konwencji, obejmujących Strony wymienione w załączniku I, których emisje wynoszą co najmniej 55 % całkowitych emisji dwutlenku węgla w 1990 r. Stron wymienionych w załączniku I, złoży dokumenty ratyfikacji, zatwierdzenia, przyjęcia lub przystąpienia.

2. Dla celów niniejszego artykułu „całkowita emisja dwutlenku węgla w 1990 r. Stron wymienionych w załączniku I” oznacza ilość, o której Strony wymienione w załączniku I poinformowały w dniu lub przed dniem przyjęcia niniejszego protokołu w swych pierwszych raportach krajowych przedstawionych zgodnie z art. 12 Konwencji.

3. Dla każdej Strony lub regionalnej organizacji integracji gospodarczej, która ratyfikuje, zatwierdza lub akceptuje niniejszy protokół lub przystępuje do niego po spełnieniu warunków wejścia w życie, o których mowa w ust. 1 powyżej, protokół wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia dokumentu ratyfikacji, zatwierdzenia, przyjęcia lub przystąpienia.

4. Dla celów niniejszego artykułu żaden dokument złożony przez regionalną organizację integracji gospodarczej nie jest uważany za dodatkowy do złożonych przez państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 26

Do niniejszego protokołu nie można wносить żadnych zastrzeżeń.

Artykuł 27

1. Każda Strona może wycofać się z niniejszego protokołu w jakimkolwiek czasie po upływie trzech lat od wejścia w życie niniejszego protokołu dla tej Strony, w drodze pisemnego powiadomienia depozytariusza.

2. Każde takie wycofanie się wchodzi w życie po upływie jednego roku od dnia otrzymania przez depo-

member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 25

1. This Protocol shall enter into force on the ninetyeth day after the date on which not less than 55 Parties to the Convention, incorporating Parties included in Annex I which accounted in total for at least 55 per cent of the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I, have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of this Article, „the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I” means the amount communicated on or before the date of adoption of this Protocol by the Parties included in Annex I in their first national communications submitted in accordance with Article 12 of the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 above for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetyeth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 26

No reservations may be made to this Protocol.

Article 27

1. At any time after three years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the De-

zyciarusza powiadomienia o wycofaniu lub w takim późniejszym terminie, jaki został określony w tym powiadomieniu.

3. Każda Strona, która wycofuje się z Konwencji, jest uważana za wycofującą się również z niniejszego protokołu.

Artykuł 28

Oryginał niniejszego protokołu, którego teksty w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, jest złożony u Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

SPORZĄDZONO w Kioto dnia jedenastego grudnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego siódmego roku.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, będąc należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszy protokół we wskazanych datach.

positary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Protocol.

Article 28

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Kyoto this eleventh day of December one thousand nine hundred and ninety-seven.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have affixed their signatures to this Protocol on the dates indicated.

Załącznik A

Annex A

Gazy cieplarniane

Dwutlenek węgla (CO₂)
Metan (CH₄)
Podtlenek azotu (N₂O)
Fluorowęglowodory (HFC)
Perfluorowęglowodory (PFC)
Sześćfluorek siarki (SF₆)

Kategorie sektorów/źródeł

Energia
Spalanie paliw
Przemysł energetyczny
Przemysł wytwórczy i budowlany
Transport
Inne sektory
Inne
Emisje lotne z paliw
Paliwa stałe
Ropa i gaz ziemny
Inne
Procesy przemysłowe
Produkty mineralne
Przemysł chemiczny
Produkcja metali
Inna produkcja
Produkcja halowęglowodorów i sześćfluorku siarki
Zużycie halowęglowodorów i sześćfluorku siarki
Inne

Zużycie rozpuszczalników i innych produktów

Rolnictwo

Fermentacja jelitowa
Gospodarka nawozowa
Uprawa ryżu
Gleby rolnicze

Greenhouse gases

Carbon dioxide (CO₂)
Methane (CH₄)
Nitrous oxide (N₂O)
Hydrofluorocarbons (HFCs)
Perfluorocarbons (PFCs)
Sulphur hexafluoride (SF₆)

Sectors/source categories

Energy
Fuel combustion
Energy industries
Manufacturing industries and construction
Transport
Other sectors
Other
Fugitive emissions from fuels
Solid fuels
Oil and natural gas
Other
Industrial processes
Mineral products
Chemical industry
Metal production
Other production
Production of halocarbons and sulphur hexafluoride
Consumption of halocarbons and sulphur hexafluoride
Other

Solvent and other product use

Agriculture

Enteric fermentation
Manure management
Rice cultivation
Agricultural soils

Zalecane wypalanie sawann
Spalanie pozostałości rolniczych na polu
Inne

Prescribed burning of savannas
Field burning of agricultural residues
Other

Odpady
Składowanie odpadów stałych w ziemi
Gospodarka ściekami
Spalanie odpadów
Inne

Waste
Solid waste disposal on land
Wastewater handling
Waste incineration
Other

Załącznik B

Annex B

<u>Strona</u>	<u>Ilościowo określone zobowiązanie do ograniczenia lub redukcji emisji</u> (procent w odniesieniu do roku lub okresu bazowego)	<u>Party</u>	<u>Quantified emission limitation or reduction commitment</u> (percentage of base year or period)
Australia	108	Australia	108
Austria	92	Austria	92
Belgia	92	Belgium	92
Bułgaria*	92	Bulgaria*	92
Kanada	94	Canada	94
Chorwacja*	95	Croatia*	95
Czechy*	92	Czech Republik*	92
Dania	92	Denmark	92
Estonia*	92	Estonia*	92
Wspólnota Europejska	92	European Community	92
Finlandia	92	Finland	92
Francja	92	France	92
Niemcy	92	Germany	92
Grecja	92	Greece	92
Węgry*	94	Hungary*	94
Islandia	110	Iceland	110
Irlandia	92	Ireland	92
Włochy	92	Italy	92
Japonia	94	Japan	94
Łotwa*	92	Latvia*	92
Liechtenstein	92	Liechtenstein	92
Litwa*	92	Lithuania*	92
Luksemburg	92	Luxembourg	92
Monako	92	Monaco	92
Niderlandy	92	Netherlands	92
Nowa Zelandia	100	New Zealand	100
Norwegia	101	Norway	101
Polska*	94	Poland*	94
Portugalia	92	Portugal	92
Rumunia*	92	Romania*	92
Federacja Rosyjska*	100	Russian Federation*	100
Słowacja*	92	Slovakia*	92
Słowenia*	92	Slovenia*	92
Hiszpania	92	Spain	92
Szwecja	92	Sweden	92
Szwajcaria	92	Switzerland	92
Ukraina*	100	Ukraine*	100
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	92	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	92
Stany Zjednoczone Ameryki	93	United States of America	93

* Kraje w procesie transformacji do gospodarki rynkowej.

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

Po zaznajomieniu się z powyższym protokołem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 2 grudnia 2002 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *L. Miller*